

Bohdana Opria
*Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor at the Department of Tourism and Hotel and Restaurant
Business Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University*

Опрія Б.О.
*кандидат історичних наук,
доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-639-3-44>

INNOVATIVE EDUCATION AS A FACTOR IN FORMING A COMPETITIVE SPECIALIST IN THE TOURISM INDUSTRY

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації особливого значення набуває впровадження інноваційних технологій у підготовку фахівців туристичної сфери. Інноваційна освіта поєднує навчання, практику та цифрові інструменти, формуючи гнучких, креативних і конкурентоспроможних спеціалістів, здатних адаптуватися до змін ринку праці.

Туристична галузь є одним із найдинамічніших секторів світової економіки, що сприяє розвитку транспорту, готельно-ресторанного бізнесу, культури та креативних індустрій, а в Україні розглядається як перспективний напрям економічного зростання та формування позитивного іміджу держави. Метою дослідження є визначення ролі інноваційної освіти у підготовці конкурентоспроможного фахівця туристичної галузі та аналіз європейського досвіду її впровадження.

Інноваційна освіта – це динамічна система навчання, що спрямована на формування в здобувачів вищої освіти здатності до креативного мислення, саморозвитку, адаптивності та практичного застосування знань у реальному професійному середовищі. Її сутність полягає у впровадженні нових педагогічних технологій, цифрових інструментів і методів організації навчання, що забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу та підвищення його ефективності [1]. Серед ознак інноваційності виокремлюють інтерактивність навчання, використання гнучких цифрових платформ (Moodle, Google Classroom, Coursera), впровадження змішаного формату навчання (blended learning), розвиток проєктно-дослідницької діяльності студентів і міждисциплінарний підхід. Інноваційна освіта базується також на принципах академічної

мобільності, дуальності підготовки, практичної орієнтованості та партнерства між університетами, бізнесом і суспільством [2].

Основними принципами інноваційної освіти є відкритість до нових знань, орієнтація на результат, гнучкість змісту навчання, безперервність освіти та інтеграція до європейського освітнього простору. У межах Європейського Союзу інноваційна освіта розвивається відповідно до стратегічних документів – Програми Erasmus+, Європейського освітнього простору (European Education Area), Цифрового компаса 2030 (Digital Compass 2030) та ініціативи Європейських інноваційних університетів (European Universities Initiative). У країнах ЄС активно впроваджуються технології віртуальної та доповненої реальності, штучного інтелекту, а також персоналізовані освітні траєкторії, що дозволяють студентам формувати індивідуальні компетентності відповідно до потреб ринку праці. Європейський досвід демонструє, що поєднання інноваційної педагогіки, цифрових інструментів і партнерства з бізнесом стає ключовою умовою підготовки конкурентоспроможних фахівців, у тому числі в туристичній індустрії [3].

Сучасна підготовка фахівців туристичної галузі зазнає суттєвих трансформацій під впливом глобальних тенденцій, цифровізації, сталого розвитку та постпандемічних викликів. Професійні компетентності в туризмі сьогодні охоплюють не лише класичні знання з менеджменту, маркетингу, готельно-ресторанної справи й організації подорожей, але й навички цифрового менеджменту, аналітики даних, комунікації в онлайн-середовищі та розробки інноваційних туристичних продуктів. Європейські стандарти професійної підготовки, зокрема European Qualifications Framework (EQF) та ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations), визначають нову структуру компетентностей, що включає цифрову грамотність, кроскультурну комунікацію, екологічну відповідальність і навички креативного підприємництва. В університетах країн ЄС (наприклад, у Universitat de Girona в Іспанії, MODUL University Vienna в Австрії, Bournemouth University у Великій Британії) активно впроваджуються міждисциплінарні програми, де туризм поєднується з ІТ, культурологією, сталим розвитком і креативними індустріями, що відповідає новим реаліям глобального ринку [4].

Ринок праці вимагає від сучасного фахівця з туризму не лише теоретичної підготовки, а й глибокого розуміння споживацької поведінки, здатності до інновацій і гнучкого управління туристичними процесами. За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), понад 60% роботодавців у сфері туризму надають перевагу кандидатам, які мають міжнародний досвід, володіють кількома іноземними мовами та впевнено користуються цифровими інструментами для просування туристичних продуктів. Успішні навчальні програми поєднують теоретичні курси з практичними модулями – стажуваннями, польовими

дослідженнями, дуальною освітою. Так, у Німеччині та Нідерландах моделі *dual studies* дозволяють студентам паралельно працювати у туристичних компаніях, отримуючи реальний досвід. В Україні ця тенденція поступово набирає обертів – університети укладають угоди з туристичними операторами, готелями та закладами громадського харчування для організації практик, що сприяє формуванню збалансованого поєднання теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці.

Сучасна система туристичної освіти в Україні перебуває на етапі активної трансформації, спрямованої на інтеграцію інноваційних підходів відповідно до європейських стандартів. У провідних закладах вищої освіти, таких як Київський національний університет культури і мистецтв, Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, активно впроваджуються програми дуальної освіти, проектного навчання, симуляційних тренінгів і кейс-методів, що забезпечують практикоорієнтовану підготовку фахівців. Значна увага приділяється цифровізації освітнього процесу – створенню онлайн-курсів, використанню платформ Moodle, Google Classroom, а також віртуальних турів як інструментів навчання. Водночас існують бар'єри – недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, нестача викладачів із досвідом практичної діяльності у сфері туризму. Перспективним напрямом є адаптація європейського досвіду, зокрема програм Erasmus+, що дозволяють українським студентам і викладачам брати участь у міжнародних стажуваннях, підвищуючи рівень конкурентоспроможності вітчизняних фахівців на глобальному туристичному ринку [5].

Формування конкурентоспроможного фахівця у туристичній індустрії базується на компетентнісному підході, який поєднує професійні знання з розвитком особистісних і соціальних навичок. Сучасний фахівець має володіти критичним мисленням, здатністю до креативних рішень, високим рівнем міжкультурної комунікації та цифровими компетентностями. Особливе значення набуває концепція безперервної освіти (*lifelong learning*), що передбачає постійне оновлення знань через курси підвищення кваліфікації, онлайн-навчання, участь у міжнародних проєктах і тренінгах. Успішний туристичний фахівець ХХІ століття – це не лише знавець теорії й практики туризму, а й гнучкий, інноваційно орієнтований професіонал, здатний адаптуватися до динамічних умов глобального ринку.

Отже, інноваційна освіта виступає ключовим чинником формування конкурентоспроможного фахівця туристичної індустрії, здатного ефективно діяти в умовах глобалізації та цифрової трансформації. Вона поєднує сучасні технології навчання, європейські стандарти якості та практикоорієнтований підхід, що сприяє розвитку професійних,

комунікативних і креативних компетентностей. Впровадження інноваційних методів в освітній процес забезпечує не лише високий рівень підготовки кадрів, а й створює передумови для сталого розвитку туризму в Україні та інтеграції її освітнього простору у європейський контекст.

Література:

1. Лисюк Т. Інтеграція інноваційних педагогічних технологій у підготовку фахівців туристичного бізнесу: сучасні підходи та практичні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-51>
2. Сингаївська І. В. Використання інтерактивних методів навчання при підготовці майбутніх фахівців туристичної сфери. *Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації*: матеріали I Міжнародна. науково-практична конференція, м. Київ, 2 квіт. 2021 р. Київ: КРОК, 2021. С. 160–162. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/syngaivska.htm
3. Смесова В., Безугла Л., Захарова С. Інноваційні моделі розвитку готельно-ресторанних і туристичних підприємств. *Development service industry managementurl*. 2024. №8. С. 35–42. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(6\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(6))
4. Терещук Н. В. Інноваційні технології в індустрії гостинності. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 69. С. 155–162. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-28>
5. Макогон В. В. Функціонування проекту міжнародних академічних обмінів Еразмус+ у воєнний час. *Модернізація вищої освіти та забезпечення якості освітньої діяльності в умовах європейської інтеграції*: Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції: 2024. 18 жовтня. Харків. URL: https://www.researchgate.net/publication/387270712_Rol_miznarodnih_proektiv_u_pidvisenni_akosti_osvitnih_program